
7

Herdenking van de heer D. Eisma

Herdenking van de heer D. Eisma

Aan de orde is **de herdenking van de heer drs. D. Eisma**.

De voorzitter:

Aan de orde is de herdenking van de heer Eisma. Ik verzoek de leden te gaan staan.

Wij hebben de goede gewoonte om de oud-leden die ons zijn ontvallen, hier te gedenken.

Vandaag gedenken wij Doeke Eisma, die op 29 december jongstleden is overleden, één dag voor zijn 84ste verjaardag. Doeke Eisma was ruim zes jaar lid van de Eerste Kamer voor D66, van 11 mei 1971 tot 20 september 1977. Bovendien was hij drie jaar lang ook fractievoorzitter.

Ik heet ook zijn familie welkom bij deze herdenking.

Doeke Eisma werd op 30 december 1939 geboren in Den Haag. Na de hbs aan het Haags Montessori Lyceum ging hij sociologie studeren aan de Rijksuniversiteit Utrecht. Als afgestudeerd socioloog begon hij in 1968 bij het Samenwerkingsorgaan Oost-Veluwe, waarin een aantal gemeenten rondom Apeldoorn samenwerkten, en vervolgens bij het Sociaal-Wetenschappelijk Bureau Oost-Veluwe. Later was hij bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport belast met de voorbereiding van de lobby voor de Olympische Spelen in Amsterdam. Ook werkte hij in Brussel als lobbyist voor onder meer Natuurmonumenten, Staatsbos-beheer en Provinciale Landschappen. Dat laatste deed hij na zijn politieke carrière, die bijna drie decennia omspannt.

Eisma was namelijk in 1970 voor D66, toen nog D'66, gekozen als lid van Provinciale Staten in Gelderland. Hij werd in 1971 lid van de Eerste Kamer, één jaar later dus. Dit was de eerste keer dat de partij in de senaat werd gekozen. Vanaf 1973 was Eisma behalve fractievoorzitter in de senaat ook lid van het Europees Parlement, dat toen nog bestond uit nationaal aangewezen vertegenwoordigers met een zogeheten dubbelmandaat.

Van 1981 tot 1984 en van 1994 tot 1999 was hij bovendien lid van het inmiddels rechtstreeks gekozen Europees Parlement. En in de tussentijd was Eisma ook nog eens acht jaar lid van de Tweede Kamer. Hij heeft daarmee bijna alle lagen van de volksvertegenwoordiging gediend. Ik zou bijna zeggen: het huis van Thorbecke. Alleen bestond halverwege de negentiende eeuw het Parlement in Brussel en Straatsburg nog niet ...

Zijn plenaire debuut in dit huis ging over de opheffing van de gemeente Ermelo en de vorming van de gemeenten Ermelo en Nunspeet, waarbij beide werden uitgebreid. Eisma verwees in zijn maidenspeech naar de eerste stappen van D'66 in de Eerste Kamer. Ik citeer: "Wij hebben het voordeel dat wij door een verblijf van pas enkele maanden in deze Kamer enigszins onbevangen met dit wetsontwerp werden geconfronteerd."

Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen in 1974 wees Eisma op de spanning tussen de toenemende beslissingsbevoegdheden van de overheid enerzijds en democratische controle anderzijds. Grotere openheid van bestuur was volgens D'66 nodig om deze spanning te verminderen. Een discussie die ons jaren later via andere wetten heeft gebracht tot de nu geldende Wet open overheid. Waar 50 jaar geleden passieve openbaarheid een noviteit was, zijn we inmiddels toe aan actieve openbaarmaking van documenten.

Eisma had al sinds de jaren zeventig grote belangstelling voor duurzaamheid en milieu. Zo was hij onder andere voorzitter van de Waddenvereniging, van Duurzaam Den Haag en van het Nederlands Comité voor de World Conservation Union. In 2000 werd hij bovendien uitgeroepen tot dierenbeschermmer van het jaar.

Hij droeg behalve de natuur ook de Europese samenwerking een zeer warm hart toe. Hij was een bevlogen Europeaan, die sterk geloofde in het belang van grensoverschrijdende samenwerking. In 2022 was hij te gast in de Tweede Kamer en viel het hem op dat de Europese vlag in de zaal daar ontbrak. Hij zal tevreden zijn dat rond dezelfde tijd hier in deze Kamer wél een Europese vlag is geplaatst.

Eisma's vriend, partijgenoot én oud-senator Jan Terlouw omschrijft hem als een warme man, opgeruimd, hartelijk, trouw aan zijn woord en altijd met een luisterend oor voor andere opvattingen. Moge ons respect voor zijn persoon en zijn verdiensten voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie tot steun zijn voor zijn familie en vrienden.

Ik verzoek eenieder om een moment stilte in acht te nemen.

(De aanwezigen nemen enkele ogenblikken stilte in acht.)

De voorzitter:

Dank u wel. Dan schors ik de vergadering. Na de schorsing beginnen we met het wetsvoorstel Afbouw salderingsregeling voor kleinverbruikers. Ik verzoek collega Lievense om zich voor het rostrum hier op te stellen zodat de collega's u in deze schorsing kunnen gelukwensen met uw benoeming maar niet dan nadat ik u als eerste heb gefeliciteerd. Aansluitend kunnen de leden met mij de condoleances overbrengen aan de familie van de heer Eisma in de Hall. Ik schors de vergadering.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.